

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Budapesti hivatalban átvéve	
Egyes évre	10 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva	
Egyes évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Postán szállítva	
Egyes évre	24 kor.
Negyedévre	6 "
Egyes szám ára 8 fillér.	

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XII. évfolyam 185. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 aug. 15.

Folynak a harcok az egész fronton.

Orosz hadszíntér. Budapest augusztus 13. (Hivatalos.) Károly főherceg lovassági tábornok hadsereg harcvonalára. A Dnyesztertől délre nem volt lényeges esemény. A Marianpoltól északra emelkedő magaslatokon tegnap tüzünkkel szétugrasztottunk egy rohamozó lovasdandárt. Ma a reggeli órákban az ellenség a Dnyeszter és a Zalocsetől délnyugatra levő vidék közti egész arcvonalon ismét szorosabb harci érintkezésbe jutott a szövetségesek haderejével. Horozenkától délre egy orosz előretörés megfiusult. Kozovkától nyugatra csapataink fosztogató orosz osztagokat elkergettek. Augusztovkától és Zborosz területén zászlóaljaink számos orosz támadást elhárítottak. 300 foglyot szállítottunk.

Hindenburg tábornagy hadseregharcvonalára. Böhm Ermolli vezérezredes hadserege Podgamientől délnyugatra több órás pergőtűzzel előkészített és gáztombák használatával támogatott tömegtámadást vert vissza. Az állásaink előtti tér halott és súlyosan sebesült oroszokkal van borítva. Új harcok vannak folyamatban.

Hulesicénél a Stochod mellett egy gyengébb orosz előretörés megfiusult, Stobichvutól délre elfoglaltunk egy ellenség által megszállott homokdombot és a támaszpont megszálló őrségét elfogtuk.

A magyar katonák fényesen visszaverik az olaszt.

Olasz hadszíntér. Budapest, augusztus 14. (Hivatalos.) Jelentékeny ellenséges erők a Valona völgytől keletre levő állásainkat Lokvica és Wiepebach között hétszer támadták meg. Csapataink azonban minden alkalommal teljesen visszaverték. A fehértemplomi 43. és a szegedi 46. gyalogezred újból fényesen megállotta helyét.

A Görztől keletre emelkedő magaslat a Monte San Gabriele és a Monte Santo heves ágyútűz alatt állott. A Sugana szakaszban az ellenségnek a Civaron intézett két támadása tüzünkben összeomlott.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, augusztus 14. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

A központi hatalmak követelése Romániától

Bukarest, augusztus 14. A „Dreptatea” jelenti: Az orosz követ lépéseket tett a román kormánynál az orosz csapatok átengedése ügyében. A központi hatalmak képviselői kijelentették, hogy nem elégednek meg azzal, hogy a román kormány egyszerűen tiltakozik, hanem kívánják, hogy Románia kormánya fegyveresen utasítsa vissza mindenféle orosz inváziót.

Románia leszerelése.

Bukarest, augusztus 14. (A Magyar Kurir távirata.) Az olasz Stampa arról ad hírt, hogy Romániában megkezdtek a csapatok leszerelését. Nincs kizárva, hogy ez az intézkedés az entente kérésére történt.

A Moldova megjegyzi: Ugy látszik, hogy az entente görög mintára szeretne elbánni Romániával és azt követeli, hogy Románia akcióba lépjen vagy demobilizáljon.

A román hadsereg leszerelésének van valami alapja, mert az 1891. és az 1882-és korosztályok, amelyek a jelen pillanatig fegyverben állottak, megkezdtek leszerelésüket.

Egy német buvárhajó 15 hajót súlyozott el egy hét alatt.

Budapest, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a Wolff-ügynökség jelenti: Egyik tengeralattjárónk az angol csatornában az aug. 2-ikétől 10-ikéig terjedő idő alatt 7 angol és 3 francia vitorlást, továbbá 3 angol és 2 francia gőzöst súlyozott el.

Röpirattal akarták félrevezetni a német szociálistákat.

Budapest, aug. 14. (Saj. tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Az utóbbi napokban egy röpirat forgott közkézen, amely arra akarta rávenni a keresztény szociálistákat, hogy általános fellépéssel a békét erőszakosan csikarják ki.

A szocialista párt vezetősége intette a népet, hogy ne üljön fei a megtévesztésnek.

A Lokalanzeiger szerint a röpiratot Berlinben becsátották ki. Sikerült annak kiadóját és szerzőjét, és a nyomdát ahol megjelent, kinyomozni. A röpiratot egy kis nyomdában nyomták, melynek tulajdonosa egy gyárban dolgozik. A röpirat szerzőjét és kiadóját, valamint terjesztőit letartóztatták.

Intézeti fehérneműek. Harisnyák, ágyneműek, paplan, matrac. Flanal takarók és teljes felszerelések. Gyermek ruhák és kabátok. Kalapok, sapkák és kötények legolcsóbban beszerezhetők.

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

Az oroszok Erdélyt akarják megszállni.

Zürich, aug. 14. A milanoi Popolo d'Italia bukaresti tudósítója táviratossal: Az orosz kormány Bukarestben kövele útján megkérdezte, hogy miképen viselkednék a román kormány, ha Oroszország seregeket vonultatna át Románián Erdély megszállása céljából.

Az oroszok a román intézmények ellen.

Budapest, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből a „Dreptatea” jelenti: Kisenewből jelentik, hogy az oroszok Besszarábiában a román intézmények összes vagyonát elkobozták, továbbá a Jassy-i „Spiridon” román szentegylet javait is. A hír Romániában nagy lehangoltságot keltett.

Román lapok az orosz csapatszállításokról.

Predeal, augusztus 14. Tg.-Radautzból jelentik a bukaresti lapoknak: Néhány nap óta nagyobb csapatmozdulatok folynak a Mamaliga—Novoszielica—Csernovitzi vonalon. Husz percenként indulnak Bukovinába a katonai vonatok. Eme vonatok Lipkaniból szállítanak, a szükséges hadiszerezettel ellátott csapatokat a frontra. Beszlik, hogy az oroszok újabb offenzívát akarnak a bukovinai Kárpátokban kezdeni. Tegnap kaukázusi kozákokból álló nagyobb csapatot érkezett Lipkaniba, amelyet a galíciai frontra szállítanak az ott harcoló törökök ellen.

Romániának nem célja Erdély.

Budapest, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Grainiceanu tábornok a „Minervá”-ban a következőket írja: A háboru kezdete óta szakadatlanul azt állítom, hogy a bolgárok oroszva hátba akarják megtámadni Romániát. Az új Dobrudzsát szeretnék elszakítani tőlünk.

Romániának nem célja Erdély elfoglalása, hanem hogy első sorban Románia területi épséget fentartsuk. Még az egész Erdélyért sem cseréljük fel Dobrudzsát.

Egy angol torpedózuzó elsüllyesztése.

Budapest, aug. 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolff ügynökség jelenti: Egy tengeralattjáró augusztus 13-án dél-előtt az angol csatornában a „Lasso” angol torpedózuzót elsüllyesztette. A tengerészeti vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az Adrián harcok készülnek.

Budapest, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Karlsruhe-ból a svájci lapok jelentik, hogy a szövetségesek nagyon erős hajórajja az Adrián felfelé megy, hogy a partvidéken folyó harcokba beavatkozzék.

Orosz ezredek a román határon.

Budapest, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Bratianu az antant jegyzékére ezideig még nem válaszolt.

Oroszország Románia határán mindazon pontokon, ahol eddig csak kisebb őrségek állottak, most egész ezredekét csoportosított teljes felszereléssel.

Az Oroszországban tartózkodó román kereskedők azt az utasítást kapták, hogy azonnal hagyják el Oroszországot.

Az orosz jegyzék után a bukaresti tőzsdén a magyar-osztrák és német részvények ára újra emelkedni kezd. Az oroszok Romániával szemben minden eshetőségre készen vannak.

Angolok és franciák folytonos visszaverése.

Berlin, aug. 14. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Siepval—Pozières országúttól dél-nyugatra az angoloknak tegnap reggel sikerült mintegy 700 méternyi szélességben legelől levő árkonkba behatolni. Ma éjjel ellentámadásunkkal ismét kivetettük őket. Guilemont és a délről csatlakozó vonal előtt az ellenség tömeg támadásait a leg-súlyosabb veszteségei mellett visszavertük.

Ép úgy összeomlott a franciák igen erős támadása a Maurepas és a helységtől keletre fekvő vidék közti szakaszon. Utólag jelentik, hogy a franciák augusztus 13-án éjjel Fleury falut és állásainkat attól keletre megtámadták és könnyű szerrel visszavertük őket. Az ellenség kézi gránát támadása Thiaumont erődötől északnyugatra tegnap meghiusult.

A labassei csatornánál és attól délre élénkebb a harci tevékenység. Az ellenség járőrei több ízben nagyobb mozgékony-ságot mutattak. Különösen Reimstől északnyugatra nyomultak előre bőséges tűzer-ségi előkészítés után erősebb felderítő osz-tagok. Vállalkozásaik eredménytelenek voltak.

Bapaumetől keletre egy angol repülő-gépet légi harcban leszállásra kényszerítettünk.

A Stochodnál javunkra dőlt el a küzdelem.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg vezértábornok harcvonala. Skobova vidékén, valamint az Oginszki csatornánál a Vigonopkoje tótól délre az ellenség előtöréseit visszavertük. Német osz-tagok a csatornától keletre orosz előcsapa-tokat azok jelentékeny veszteségei mellett szétszórtak. Zaretschenél, a Stochod mellett az előnyomult ellenség elleni küzdelem javunkra dőlt el. Az ellenség a Luh és Graberka szakasz ellen, Brodytól délre erős támadásokat intéz. Véresen visszavertük őket, most új támadások vannak ott folya-matban.

Károly főherceg lovassági altábornagy harcvonala. A Zborov—Kuniuchy szaka-szon ay oroszok támadásai meghiusultak. Az ellenségnek állásainkba betört részét ellentámadásunkkal visszaverttük.

Több mint 300 foglyot szállítottunk be. Monaszterciskától nyugatra is hiába támadott az ellenség, amely tűzünkben nagy vesz-tésegeket szenvedett.

Balkáni hadszíntér.

Lényeges esemény nem történt. Az el- lenség szilveszter tevékenysége is ellanyhult. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Legújabb berendezésű **kelnefestő, vegytisztító és gőzmosógár.** Vállal minden e szakmábavágó munkát elsőrendű kivitelben. Gyors munka pontos kiszolgálás.

Postai megbízások soron kívül eszközöltetnek!

Gyári telefonszám 34.

Felvételi üzlet: 14—69.

Szives megbízást kér:

HALTENBERGER VILMOS

Es hol voltak a szülők?

(Sz.) Hol voltak azoknak a kis fiuknak és lányoknak a szülei, akiket a napokban ítéltek el a gyermekbíróság különböző büntetésekre? Az ítélelhirdetésnél mind ott voltak, muszáj volt ott lenniük, de hol voltak addig, hogy nem vették észre, milyen rosszban sántikálnak a gyermekek.

Az emberi test a legszebben írott könyv. Mindent felír rá a természet és az idő. Az emberi lélek a leggyönyörűbb hangszer, amelyen megszólal az Isten. Csak tudni kell olvasni a test könyvéből, csak játszani kell tudni a lélek hangszerén.

Minden nyomot hogy az emberen testileg és lelkileg, ez maga az élet s nem egyéb a végén, mint csupa seb a testünk és a lelkünk, amelyet csak a hit gyógyít meg. Plezurosek, fekélyesek a bűnbeesettek, s mindenki szülő az, aki nem fedezi fel gyermekén a bűnbeesés első jeleit s nem áll kezdetben ellen a baj terjedésének.

A teremtés remek: az emberi test mindent feljegyez látható jelekkel. Rajta van az írás, az ivás, a cigarettázás, a kores mázás, a szexuális kicsapongás minden jele. S a szülő, aki gyermeke drága testén, az Istent magába záró gyönyörű templomban nem vetzi észre a romlás első jeleit, hanyag vagy vak.

Szavakat használ a gyermek, amelyeknek jelentősége nagy. Figyeljen a szülő s fogja meg a megkopott fonál végét, járjon utána, miért mond a fia valamit vagy miért hazudik.

Könyű azt mondani, hogy a rossz társaság tette tönkre a fiút. Mindenik szülő azt mondja a másik fiúról, hogy az a rossz társaság. Miért nem megy el a szülő egyszer a fia barátjának a lakására s nézzen körül, beszéljen a szülőkkel, kérdőzködjék, s

rájön, miféle a társaság, a melybe a fia került.

Emelje a szülő magához közelebb a gyermeket, beszéljen vele emberi hangon, jóságosan, harag nélkül. De a szülő se hazudjék, ne magoljon, ne legyen rossz száju, rágalmozó és erkölcstelen. A gyermek csak azt mondja, amit odahaza hall és tanul s gyermekén keresztül meg lehet ismerni a szülőt, különösen az anyát ennek kis kiadása a gyermek, grammofonszerűen beszél utána, amit mond.

Erkölcsei fölnyével, ne durva veréssel uralja a gyermek lelkét, mert csak az eszén keresztül hódíthatja meg saját gyermekét. Sok helyen idegenek egymásra a szülő és a gyermek, soha meg nem ismerhetik egymást gondatlanságból vagy álszéméremből, jaj annak a nemzedéknek, amelyet nem a szeretett nevel fel, hanem az utca.

Vannak családok, amelyek patkány-módrá nőnek fel, szenyben, tisztátalanul. Amely gyerek ezek körébe kerül, elveszett. Jó családból való gyerekeket ott támadnak meg ilyen gazfickók, ahol leggyengébbek: a képzeletükön. Mesélnek nekik s ezzel hatalmat nyernek felettük.

Van ilyen Nagyváradon, — nem sok — 8—10 család erkölcsileg beteges és fertőzők. Hol van a szülő, mikor ezekkel a korán romlott fiukkal jön össze és eszavarog a gyermekük?

Igy került diák a csirkefogóhoz, polgárlány a züllött lányhoz. Milyen szülő az, akinek gyermeke egész nap eszavaroghat és semmivel sem tudja foglalkoztatni gyermekét? Rettenetes hanyagság, amely megbosszulja magát: erkölcsei romlottságot hoz a családba.

Elegendő lett volna egy séta a ligetben, a gyülekező hely felé, elég lett volna egyszer utána menni a féltett magzatnak.

Milyen szülő az, aki nem látja gyermeke arcán a romlottság vadságát, a kicsapongások jeleit, nem hallja beszédjében a káromlás hangját s nem követi őt, hogy megállítsa a romlásban?

Es hol vannak a szülők, most, amikor kiderült, hogy kik rontják el gyermekeiket, és mégse mozdulnak meg, hogy gyermekeiket visszatartsák nyilvánvalóan erkölcseileg romlott fiuk és felnőttek társaságától? Csak úgy sétálnak együtt, mint eddig, legfeljebb újabb áldozatok kerülnek karmaikba. Ó, a szülők vakok és hanyagok, ezért kell keservesen bűnhődniük.

S hol vannak a hatóságok, amelyek most szüklátkörrel egyes eseteket ítélnek el, holott meg kellene fognia valamennyi esetben a közös tényezőt. Kövessék csak a szájakat, egy társaságra, egy okra vezet mind mindenütt.

Hol vannak ezek? S hol vagyunk? S hol leszünk így?

Gábríely Lajos kanonok temetése.

Tegnap délelőtt temették el nagy részvét mellett Gábríely Lajos nagyváradi latormentes kanonokot. A kanonoki székház udvarát megtöltötték a résztvevők, akik elfőtek megadni a végtisztességet a halottnak, aki míg élt, jóságos szívvel, nagy szeretettel viseltetett az emberek iránt. Aki igénytelen egyszerűségben élt, hogy annál több jót tehesen.

A temetési szertartást gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök végezte teljes segédlettel. A beszentelés alatt a Katolikus Kőr dalárdája énekelt Resch Mihály karnagy vezetésével. A nagyváradi latormentes székfőtanács tagjai teljes számmal

LEVELEK A KÁLVARIARÓL.*

Gyóni Géza legújabb verseiből.

Megesóköltad a levelem?

Megesóköltad a levelem?
Azt írtam: „Semmi bánat, drága,
Ne bánatsa lelked félelem,
Vigan vagyunk a büszke várba.”

Azt írtam: „Bízzál angyalom,
Mi kitarunk büszkén és bátran.”
S gondoltam: Ma az utakon
Megint kolduló bakát láttam.

Azt írtam: „Már nem magamért,
Csak teérted kell imádkoznom.”
S gondoltam: „Ej, mit esigavér!
Egy honvéd éhen halt a poszton.”

Azt írtam: „Jön a messiás,
Tüzeket látunk felvillanni.”
S már tudtam: nincsen semmi más,
Meg kell itt halni, meg kell halni.

Nem hős halott, csak szürke rab.

Hegyeken át s hir szalad:
Nem hős halott, csak szürke rab.

A szívverésed elakad:
Nem hős halott, csak szürke rab,

Nem gyászruha, nem temetés,
Csak új várás, új epedés.

Nem új halálos fájdalom,
Csak új várás, új unalom.

Nem ráz meg őrijtő sírás —
Egy hadifogoly, semmi más.

Nem hős halott, csak szürke rab . . .
Örölsz? vagy fáj a gondolat?

Tavaszból a télbe.

Most tavasz jön; a virágzáslót
Lengetik már a szép magyar fák.
S minket télével, vad szelével
Messze pusztán vár orosz rabság.

Magyar tanyákra március
Virágos ággal most köszönt be,

S jaj, minket, minket vár a téi,
Minden szabadság temetője.

Magyar országut jegenyéi
Mint bánat orgonái zúgnak, —
S magyar tanyákra elviszik
Szelekre bizott sóhajunkat:

Kik tavaszból a télbe mentek,
Majd viaszatérnek a rabok.
Győzelmi zászlós szent magyar fák
Csak addig virágozzatok! . . .

Rab magyar imája.

Csukódjatok be rácsos ablakok:
Isten szeméi csak ti nyiljatok.
Isten szeméi, fényes csillagok,
Rabságos éjben, fűs térdplésben
Lássátok szegény esdeklő rabot.

Magyar tanyákon zúg a fergeg:
Magyar határon dúl a vad sereg
Isten szeméi ébren legyetek,
S kit vert sok átok, ti virasszatok.
Ti virasszatok árva népemet.

Kárpát sziklái égig álljanak:
Tokaj vesszői vassá váljanak;

* Most jelent meg az Athenaeum kiadásában.
Ára 1 korona 60 fillér.

Markovits és Weinberger cég nyári újdonságai

megérkeztek

és pedig: szövetek, selymek, grenadinok, különleges blousok, pongyolák, nyári és gummiköpenyek valamint ernyők nagy választékban, olcsó árban kaphatók. Costüm ruhák saját műhelyünkben olcsón és elismert legjobb kivitelben készülnek. Nagy raktár női kelengye fehérneműekben.

Telefon 11-09

egyházi díszben vettek részt a temetésén. Jelen voltak:

Fotser Antal győri megyéspüspök, Mangra Vazul metropolita, Lábán Lajos táblaelnök, Sperker Ferenc püspökségi uradalmi kormányzó a püspökségi uradalom tisztikarával, Németh István pénzügyigazgató, Verner Kálmán, Buday Alajos, Szmetka L. Ödön, Leéb Bertalan, Stark Gyula, dr. Molnár Imre, Balogh Kálmán, Szokoly Elemér, Keszte István, dr. Krüger Aladár, Gyepes Imre, Draveczky Zsigmond, Takács Gyula nagykereskedési plébános, Sztarill Ferenc, Peszeki Ferenc, Beóthy György, Halász Gyula, Karger Sándor, Mellan István, Géczy Géza, Gentz János tb. kanonokok, az Immakulata intézet irgalmas nővérei, Mikulás György, dr. Várszeghy Lajos, Dernvei Imre, Lindauer Károly, Tuka János, dr. Wimmer Julián, Buzássy József, Hazay Gyula ujjpalotai plébános az ujjpalotaiak küldöttségével, dr. Imrik Gusztáv, dr. Schweiger Ede, dr. Papp Károly, Páffy Jenő, Gaszner Károly, Domokos Andor, Réz Mihály, Vadász Zoltán, Neworall István, Vank István, Tóth Kálmán, Serly Viktor, Szabó Ferenc, Szamborovszky Rezső, Kozáry Gyula, Jánossy Aurél, Ringelmann Lajos vezetése alatt a lat. szert. képtalani uradalom tisztikara, Vitkovszky Flóris, Kiss Bertalan, Brósztel Lajos, Eszes Béla, Trusza Lajos, Vértessy Andor, Hellingner József, Imrik László, Jancsó Jenő, May Sándor, Lestyán Endre dr., Halmos János, Szabó Imre.

A beszentelés után a koszorúkkal borított remek érekeporsót feltették a képtalani négyes fogat által vont halottas díszhintóra s megindult a gyászmenet a székesegyházba, hol a halott lelkiüdvéért gyász mise volt, melyet Grócz Béla nagyprépost, apostoli főjegyző szolgáltatott. A gyászmise alatt a székesegyházi kar gyászdalokat énekelt művészi előadásban. A gyászmise végén megkondultak a székesegyház összes harangjai s bánatos ércszavakkal bucsuztatták el halottukat. Aztán megindult a gyászmenet az

olaszi temető felé, hol a halottat végső nyugalomra helyezték.

Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyés püspök pásztorlevelében a következő, meleg sorokkal emlékezik meg az elhunytól:

Gabriely Lajos nagyváradai lat. szert. székesegyházi kanonok, novai c. apát, közép-szolnoki főesperes, szentszéki ülnök, aranymisés áldozópap, életének 75 ik misé-papságának 53 ik évében f. hó 12 én visszaadta lelkét Teremtőjének.

Ötödél évtizeden át teljesített lelkipásztori buzgó tevékenységével, az iskolák odaadó gondozásával érdemes szolgálatokat tett egyházmegyéjének, amelynek intézményeit életében áldozatos jótékonyágával támogatta és róluk végrendeletében sem feledkezett meg. Szelid lelkületéről bizonyosságot tett hosszas és kínos betegségének türelmes elviselésével is. Amikor megfogyatkozott ereje nem volt elegendő, hogy önmaga mutassa be naponkint a legszentebb áldozatot: engedélyt nyervén arra, hogy betegsége alatt otthonában hallgathasson szentmisét, ezt még a legutolsó napjaiban sem hagyta el és naponkint vette magához az Ur Jézus sz. testét, akinek hűséges szolgálatára szentelte egész életét. Legyen ez az Ur Jézus az ő jutalmazója.

Az elköltözött lelkét a köteles három sz. mise felajánlása mellett szeretett paptársainak a buzgó imáiba ajánlom.

Minisztertanács. Budapesti tudósítók jelentik: Tisza István gróf miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amelyen Roszner Ervin báró, a király személye körüli miniszter is jelen volt.

Tépjétek össze erdei vadat,
Ki gyűlölt kézzel rombolna széjjel
Ezer esztendő szent oltárokát.

Kunság mezőin ami megterem,
Oló fegyverben ólommal legyen;
Magyarád mustja méreggá legyen,
Tiszai tájon kunyhó se álljon,
Kunyhó se álljon soha védtelen.

Csukódjatok be rácsos ablakok,
Erdők szálái mind őrt álljatok.
Isten szeméi, fényes csillagok,
Rabságos éjban lús tórdeplésben
Igy imádkoznak a magyar rabok.

1915. május.

Lantos ének P... megvételéről.

Sasok vára ellen muszka ármádiák
Mikor sokasodtak,
Halálzoltárait ottan én daloltam
Végvári sasoknak.
Halálzoltárával végvári szép sasok
Mikoron kiszálltak,
Muszka toportyán közt véres aratása
Volt ott a halálnak.
Ha én kiáltottam: rajta, magyar, rajta,
Tiz muszka kevés volt akkor egy magyarra.

Sasok vára ellen muszka toportyánok
Hogy felkerekedtek,

Mint a sebes zápor hullott a golyója
Gyilkos fegyvereknek.
Mint a sebes zápor úgy ömlött a vár ott,
Árkok kiöntöttek,
De a sasok vára muszkák rohamára
Mégse, mégse dőlt meg.
Ha én kiáltottam: vágjad, magyar, vágjad,
Sűrű gyásza volt ott a fekete cárnak.

Sasok vára körül muszka toportyánok
Addig ólalkodtak, —
Barmai elfogytak, karmai elkeptak
Végvári sasoknak.
Kutak kiapadtak, fergei dagadtak
Mételyes oduknak.
Ó iszonyu napok: végvári szép szép sasok
Döghuson pusztultak.
S mely göggel nevette muszkák lihegését,
Sasok büszke várát bevette az Éhség...

Verje meg az Isten, hetedizig verje
Aki benne vétke; —
Ne segítse vissza fiut az anyjához,
Testvért a testvérhez.
Lassu sorvadásán csak a temetése
Legyen neki ünnepe, —
Döglődő kutyánál aki kutyább sorsra
Juttatott bennünket,
Hogy akik ott voltunk muszka farkas réme,
Penészes börtönben sirunk fel az égre.

1915. jul.

A hadisegélyesekről.

Előkelő urnók, urak idegen, ellenséges államokban élő hadifogoly honfitársainkat látogatják meg, hogy ők is részesüljenek segélyben, akik a háború száműzöttei.

Az ország határain belül történő hadisegély kiosztását is tegye közigazgatásunk a nagy ügyhöz méltóvá.

1. A hadisegély megállapításának teendője szorulna mindenekelőtt fokozottabb ellenőrzésre. Nagyszámu konkrét eseteket terjesztettem illetékes tényezők elé, ahol a községi előjárókkal való rokoni s egyéb kötelékek alapján egyesek jogtalanul magas segélyben részesültek; az arra valóban rászorulóik közül többen azonban az illető előjáró jóindulatának hiányában a törvényesen aluli segélyben részesültek, vagy egyáltalán nem kaptak. Olyan is akad, aki attól való félelmében, hogy a községi előjáró vele majd nagyobb mértékben érezteti haragját, nem is meri ez ügyben a jogsérelem orvoslását keresni.

2. A segély megvonásának gyakran nem törvényes módja is több panaszt vált ki. Ha egy valóban szegény asszony férjének esetét hozza a hivatalos irat, nagyon sok esetben a második felvonása a szomorujátéknak a hadisegély megvonása, anélkül, hogy egyidejűleg gyors intézkedés történne az özevgyi nyugdíj utalványozásáról, illetve a halálozási segély folyósításáról. Néha hónapokig sem jön bármiféle pénzilleték sem. Kölesönt sem kaphat könnyen ilyenkor. Így a fájdalom utja gyakran a bűnhöz vezet.

3. A segélyfelvonás, csökkentés néha olyankor marad el, midőn pedig a törvény rendelkezéseinek ellenére a segélyzettnél munkakerülésre, vagy a ruházkozásban való túlköltsékezésre vezet. Gyakori panasz az, hogy a hadisegélyben részesülők épen a segély révén kényelmesebb életet kezdenek, kevesebb munkát végeznek, mint régen. Mily sokszor termett így alkalom hiábavaló, becsületéért beszédekre. Hányan szereznek be a segélypénzből oly ruhákat, amilyenekre különben pénzük nem jutna.

4. A hadisegély kiosztásánál előforduló szabálytalanságok miatt ugyan elég fegyelmi vizsgálat történt már, de ez sem folyik még teljes pontossággal. A községi előjárónak hány jó embere hajtja be sok oly követelést, melynek alkalmával, amely talán nagyon régi, de új azon szempontból, hogy háborus nélkülözést jelent, talán egyidőre a kenyér hiányát. Nem is említve azon levonásokat melyeket a pénzkiosztók saját céljaikra sokszor jogtalanul eszközölnek.

Bár jegecsesednek ki ezen gondolatokból illetékes tényezőkben annak szükségessége, hogy a hadisegélykiosztások napja minden községre vonstkozólag a központban ismeretes legyen, hogy így a szakközeg gyakran, ha nem is minden alkalommal, ellenőrzné a községi előjáróságot a segélyosztásnál és közvetlenül hallva a panaszokat, azokat orvosolhatná, a háborus sebeket gyógyíthatná. Jusson a hadisegélyből kenyér oda, ahol ez hiányzik, de ne adjon módot selyem vigához.

B. I.

Forlin a legjobb és legbiztosabb toillete-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ara 1-20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Gyászruhák 10 óra alatt festetnek feketére.

Szabó László
vegytisztító és műkelfestő gyárában
Körözs-utca 1. sz. Telefonszám 7-67.

Elvállal mindennemű férfi és női ruhafestést, vegytisztítást különösen tisztí és katonai egyenruhák átfestését és vegytisztítását. Vidéki rendelések gyorsan és pontosan. Felvételi üzletek: Rákóczi-ut Bazárépület, Moskovits palota.
Telefon 133. Szent János-utca 38. sz.

A földgáz igazgatósága Nagyváradon.

Várjuk a sültgalambot?

A háboru dacára, készülünk a jövőre, mikor a fegyverek zaját a békés munka váltja fel; már most meg kell kezdeni a munkát, hogy a romok helyett új élt keletkezzenek.

Az erdélyi földgáz hasznosítása egyik nagyobb szabású terv a jövőre, amely az országnak ezen részén lesz hivatva a gazdasági élet fejlődésének új tápot adni.

A tervezetről már sokat írtak s más városokból tudtuk meg, hogy ez a fontos dolog Nagyváradot is közelebből érinti, amennyiben Nagyvárad városa is részesül az olcsó hajtóerőben.

Ahogy vettük ezt a híresztelést, úgy el is feleltük; azóta szó sem esik róla, míg más városok dolgoznak, tanácskoznak, hogy minél nagyobb eredményt érjenek el, minél több előnyt biztosítsanak a maguk részére.

A megalakult Magyar Földgáz részvénytársaság már tárgyalásokat folytat egyes városokkal és Debrecen városának is megígérte, hogy elvezetik oda is a földgázt.

A napokban az a hír terjedt el, hogy a Magyar Földgáz részvénytársaság a földgázművek műszaki igazgatóságát Nagyváradon szándékozik elhelyezni.

Ez a hír Kolozsvárott, ahol legjobban aspirálnak az igazgatóságra, nagy konsternációt keltett.

Az egyik kolozsvári lap érdeklődött is dr. Haller Gusztáv polgármesternél, aki az újságíró kérdészködésére a következőképp nyilatkozott:

„Én nemrégiben Budapesten jártam és tárgyalásokat folytattam a Magyar Földgáz részvénytársaság vezetőivel. Ez a tény már maga is megcáfolja azt a híresztelést, mintha a földgáz hasznosítása ügyében valóban nem folynának tárgyalások. Arról, hogy a műszaki igazgatóságot hol helyezték el, eddig még nem volt szó, de nem is tartom valószínűnek, hogy azt Nagyváradra vigyék. Ha ez a terv esetleg mégis felmerülne, minden erőmből azon leszek, hogy Kolozsvár érdekeit ezirányban is megvédjem.“

A kolozsvári Kereskedelmi és Ipar-kamaránál is állítólag azt a felvilágosítást adták, hogy a műszaki igazgatóság Nagyváradra helyezését nem tartják valószínűnek, mert Nagyvárad csak egy átfutó állomása lesz a földgáz vezetéknek, míg a centrum Kolozsvár.

Kolozsvárott tehát mozognak és már dolgoznak, nehogy elkéssenek. Sőt még nem is tudnak semmi bizonyosat s már is féltékenykednek.

Mi azonban hallgatunk s nem teszünk semmit. Várjuk a sült galambot, míg azt mások elviszik előlünk.

Az eddigiek után pedig, azt hisszük, hogy nem is annyira átfutó állomás lenne

Nagyvárad, hanem nagyon is evidens központ, mert innen ágazna el Arad és Debrecen felé a vezeték.

A földgáznak Nagyváradon, mint elsőrendű ipari központnak nagy hivatása lenne. Eppen ezért megérdemelné, hogy nálunk is foglalkozzanak a városházán ezzel a nagyon is életbevágó kérdéssel.

Eltemették ö. Cziffra Gerőné.

Feketéllett a gyászház környéke a résztvevő közönségtől tegnap délelőtt a Szaniszló-utcon. Cziffra Kálmán főispán édesanyjának, özvegy Cziffra Gerőnének temetésére összejött Nagyvárad egész társadalma a koszorúkkal borított koporsó mellett, hogy résztvehessen egy nemes szívű jószágot uriaszony holttestének beszentelésénél s kísérisse utolsó útjára.

A temetésen megjelent Széchényi Miklós gróf megyéspüspök, továbbá Mikolczy Ferenc főispán, Mangra Vazul metropolita, Obrinesák István ezredes, Fráter Barna alispán, Rimler Károly polgármester, továbbá dr. Aliquander főhadnagy, Brém Lőrinc, Baranyi András, Eleméry Ferenc, Fásy Lajos, Fráter Kálmán, Gerő Ármin, Gallinszky százados, dr. Heványi Gyula, Hegedüs Nándor, Juricskay Barna, dr. Kocska méti Lipót, Kozáry Gyula, Komlóssy József, Kőszeghy József, Keszthelyi Zoltán, dr. Molnár Imre jogtanár, Molnár Imre gazdasági felügyelő, dr. Medvigy Gábor, dr. Medvigy István, dr. Morvay Zsigmond, Petry Gyula, Pallay Lajos, Rádl Odón, Ravaszdy Barna, dr. Krüger Aladár, dr. Perczel Adolf, dr. Schiff Ernő, Sas Elemér, dr. Szunyogh Pál, Siket Traján, Sztaniszlavszky Adolf, Sztachó Károly, Szmekta L. Odón, dr. Thury Endre, dr. Thury Kálmán, dr. Thury László, Tóth Imre stb.

A temetés szertartását Fetszer Antal győri püspök végezte fényes asszisztenciával. A halottat az olasz temetőben levő családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

A koszorúk feliratai a következők:

A legjobb édes Anyának — Kálmán és Poli. Felejthetetlen jó édes anyámnak — Vilma. Felejthetetlen drága nagymamánknak — Lucus, Berta, Kálmán, Bardi. Felejthetetlen drága mamánknak — Fáni és Laci. Szeretett drága Bertánknak mély fájdalommal — Miskolczy Barnabás és családja. Berta néniének szeretettel — Ipolyi Keller Gyulák. Drága jó Berta néniének — Berti és Irma. Öszinte részvétellel — dr. Orley György és neje. Hálás szeretettel — Tant. Szeretettünk jeléül — Erzsébet és Elemér. Mély részvéte jeléül — Nagyvárad város közönsége. A szeretett jó testvérnek — Tóni és Vilma. Szeretett jó Berta néniének — Manó, Kálmán, Maresa, Vili, Tibor Berta keresztmamának igaz szeretettel — Gizella és Ernő. Mély tisztelete és benső részvéte jeléül — ifj. Frankó Endre és családja. Utolsó üdvözléssel — Szunyogh Pál és felesége. Édes jó Bertánknak — Gábor és családja. Felejthetetlen Bertánknak — Etelka és Jenő. Legmélyebb részvéte jeléül — Pallay Lajos és családja. Igaz szeretetük jeléül — Ilona és gyermekei. Berta néniének igaz szeretettel — Etelka. Szeretete jeléül — dr. Szladits Károlyné. Főszereplő Bertánknak — Emma és gyermekei. Bertának — Mácsi. A jó Berta néniének — Emma és gyermekei. Igaz részvétellel — Bölönyi József és gyermekeik. Hálája jeléül — Kovács József és családja.

A nagy diszű temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata előismerésre méltó pontossággal rendezte.

A Félix-fürdő fejlesztése elkerülhetetlen.

— Rontó város, magyarzza egy anya a gyermekének a folyosóra.

— Itt vagyunk f—rontón, viccel egy bankfiu, aki féllábbal áll a lépcsőn.

Zsufolt ház. Minden helyen ketten ülnek. De mindenki szidja Velencét, ahol a jegykiadás mizerábilis és kész betegség. Csak akkor szünik a panasz, mikor feltűnik négy esinos fatorony sárgás váza.

Ez a Félix fürdő uszodája. Itt lesz a tetőn a napfürdő, homokfürdővel, lent uszoda, vizgyógyintézet. Az uszodát sziklakövekből építették — s jó helyen van, a sétány végén.

A Rend eddig befektetett legkevesebb 100.000 koronát a javításokba. A tető most már pala. A Viktor szálló eddig penészes, gombás hely volt, a vendéget kötni kellett belé, ma nincs hely benne. Szobái magaságasak, világosak és szárazak, berendezésük izléses, elegáns, szőnyegek feltűnők. Nincs egy üres szoba sehol, az irodában másnapra biztatják a vendéget, addig be kell jönni Nagyváradra. Ha nem finyás a vendég, akkor boldog, ha a népfürdő valamelyik fürdőszobájában kaphat szalmazsákokat vagy ágyat, Gyakran több család is.

Lent, a népszállókban hasonló a helyzet, a folyosón várják az emberek, míg a bérlő kiköltözik s egy ágyat üresen hagy. No, itt békességes emberek gyógyulnak, egy-egy szobában van 6 ágy és laknak jó tágas helyen tizenegyen is.

A fürdőket kicementeztették, a nagy fürdő márvány. Persze, uszodai szilvonalra kellene emelni s egy tágas, 500 emberre alkalmas uszósarnokot építeni ennek a drága, kényes víznek. Mint a pesti Hungária-fürdő. A fürdők is zsufoltak, mint a szállodák.

Elkerülhetetlen, hogy a Félix fürdő részére egy legalább 50 szobás szállodát építsen a Rend mihamar. A vendégeket elküldeni, nem jó fürdőpolitika gazdasági szempontból. S ha Reigl Ernő bérlő 200.000 koronát fektetett a bérlésbe, egy új szálló nagyon segítene neki további tervai megvalósításában. S a betegekkel szemben sem helyezkedhetnek arra az álláspontra, hogy menjenek másfelé, mikor a Félix vize nekik az egészséget jelenti.

A bérlő Reigl Ernő különben a rend teljes bizalmát bírja s az összes kedvezményekben részesül arra tekintettel is, hogy 14.000 koronával több bért fizet mint elődje. A rend és bérlője teljes harmóniában, egyetértve dolgoznak azon, hogy ennek a világhírű fürdőnek fejlesztése lépést tartson a közönség igényeivel. A villanyt már az egész telepre bevezették.

A konyhának minden anyaga megvan arra, hogy a közönséget ellássa hibátlanul. Söre, bora kitűnő, vaját naponta frissen kap s Reigl Ernő gondos vezetésével, előkelő

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb
gibb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék
kiváratra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167-43.

izlésével a konyha teljes sikert arat a vendégek között, akik a jót és izlést szeretik.

A frissítők és italok gyors kiszolgálása Breyer Károly szakavatott felügyeletével hibátlanul történik.

Reigl Ernő utánozhatatlan előzékenységgel s kedves modorával mintaképül szolgált arra, hogyan kell egy ilyen nagy üzemet megalázkodásra vezetni.

A fürdőnek Jászai Mari lesz illusztris vendége a jövő héten. A közönség szórakoztatására e hét vasárnapján Batizfalvy Elza, Batizfalvy Gizella, Bihari Ákos és Tompa Kálmán művészi kabarét rendeznek. A zenekíséretet Váradi Aladár karmester látja el.

Az élelmiszerek hatósági árai.

Nagyváradváros törvényhatóságának területére a közlelemzés zavartalanágának biztosításához fűződő érdekből az élelmiszerek követelhető legmagasabb árait az 1916 augusztus hó 15 től szeptember 1 ig terjedő időben a következőkben állapította meg a hatóság:

Marhahus I. rendű 1 kiló 8.—. Marhahus II. rendű 1 kiló 7.80. Marhahus nőrendűk 1 kiló 7.60. Marhahus kóser 1 kiló 8.10. Borjúhús hátulja 1 kiló 8.—. Borjúhús eleje 1 kiló 7.60. Bányahús 1 kiló 6.—. Sertéshús 20 deka nyomtatékkal 1 kiló 7.—. Sertéshús nyomtaték nélkül 7.40. Sertéshús füstölt sovány 1 kiló 8.60. Sertéshús füstölt csontos 1 kiló 8.—. Kolbász füstölt 1 kiló 8.40. Kolbász friss 1 kiló 7.60. Szalona nyers zsirnak való 1 kiló 8.60. Szalona füstölt 1 kiló 9.—. Szalona pörkölt, paprikázott 1 kiló 9.—. Szalona sózott 1 kiló 8.60. Csemege szalona abált 1 kiló 10.—. Háj 1 kiló 9.—. Tepertő préseletlen 1 kiló 6.40. Sertészsír 1 kiló 10.—. Bőrsajt 1 kiló 7.60. Hurkafélék 1 kiló 2.40. Sonka nyers egészben 1 kiló 8.60. Sonka nyers felvágva, kicsinyben 1 kiló 9.—. Füstölt fej és csontos hús 1 kiló 7.—.

II. Baromfi: Csirke, rántani való 1 pár 4.—. Csirke sütni való 1 pár 5.60. Csirke élősúlyban 1 kiló 2.80. Tyúk egy kiló 3.—. Rucsa, kövér, élősúlyban 1 kiló 4.—. Liba, hizott, élősúlyban 1 kiló 4.60. Libazsír 1 kiló 12.—. Liba, hizott, koppasztott 1 kiló 5.— K.

III. Hal és vad: Ponty fél kiló súlyig 1 kiló 2.20. Ponty fél kilótól 1 kiló súlyig 1 kiló 3.80. Ponty 1 kiló súlyon túl 1 kiló 4.20. Apró halak 1 kiló 2.40. Cigányhal és kárász 1 kiló 4.— Nem élő hal 25 százalékkal olcsóbb.

IV. Tej és tejtermékek: Tej, teljes 1 liter piacon —50. Tej, teljes, 1 liter házhoz szállítva —52. Tejfel 1 liter 1.80. Tehénturó 1 kiló 1.60. Juhturó 1 kiló 3.20. Gomolya 1 kiló 2.80. Teavaj 1 kiló 8.80. Liptói turó 1 kiló 6.20.

V. Liszt és kenyéreművek: Buzadara és nullásliszt 1.06. Főzöliszt 1 kiló —70. Buzakenyérliszt —50. Rozsliszt 1 kiló —52. Kenyér kenyérlisztből péknél 1 kiló —48. Kenyér kenyérlisztből viszontelárusítónál —50. Kenyér fehér főzölisztből péknél —68. Kenyér fehér főzölisztből viszontelárusítónál —70. Kalács fehér nulláslisztből cukrásznál és péknél 1.06. Kalács fehér nulláslisztből viszontelárusítónál 1.06.

VI. Cukor és kávé: Cukor süveg visz. elár. 100 kg. 118.25. Cukor süveg kicsinyben 1 kiló 1.24. Kockacukor dobozban visz. elár. bttó 5 kg. 100 kg. 121.25. Kockacukor ládában visz. elár. nettó 50 kg. 124.75. Kockacukor kicsinyben bttó 5 kg. 1 kg. 1.26. Kockacukor ládában nettó 50 kg. 1.30. Cukorliszt dobozban visz. elár. 5 kg. 100 kg. bttó 121.25. Cukorliszt kicsinyben bttó 5 kg. 1 kg. 1.26. Cukor kristály visz. elár. 100 kg. 118.25. Cukor kristály kicsinyben 1 kg. 1.24. Kávé nagybani eladásnál 50 kg. tól

teljebb: Robusta kávé 1 kg. 9.36. Minden nemű Santos, Java és kávépörkölt 9.86. Finom kék kávék 10.96. Finom maragony kávé 11.96. Közönséges pörkölt kávé 12.06. Finom pörkölt kávé 13.46.

Kicsinybani eladási ár: Robusta kávé 1 kg. 10.20. Mindennemű Santos, Java és kávé pörkölt 10.80. Finom kék kávék 12.—. Finom maragony kávé 13.—. Közönséges pörkölt kávé 13.—. Finom pörkölt kávé 14.60.

VII. Gyümölcs: Nyári szilva 1 kiló —50. Nyári szilva 1 liter —35. Barack sárga, aprószemű, valamint bármilyen lek várnak való 1 kiló 50.1.10. Barack sárga közönséges 1 kiló 1.20—1.40. Barack sárga, nagyszemű, finom, válogatott, csomagé 1.80—2.00. Barack őszai 1 kg. 1.80—2.00.

VIII. Szárazfözelék, tojás, zöldség stb.: Bab száraz 1 kiló —56. Borsó száraz 1 kiló —70. Lencse 1 kiló —80. Köleskása 1 kiló 1.30. Tojás 1 drb. —20. Sárgarépa 1 csomó —06. Patrazselyem 1 csomó —06. Kalarábé 1 drb. —04—06. Vöröshagyma 1 kiló —76. Foghagyma 1 kiló 5.—. Fajes káposzta 1 fej —10—30. Burgonya új 1 kiló —30. Kelkáposzta 1 fej —10—20. Vöröskáposzta 1 fej —10—30. Retek fekete nagy 1 drb. —10—20. Ugorka vizes 1 drb. —06. Ugorka nagy salátának való —12. Paradicsom 1 kiló —60. Tök főzni való —40—100. Zöld bab 1 kiló —60. Kelvirág 1 drb. —20—30. Paraj 1 csomó —08. Padlutka 1 csomó —06. Paprika zöld nagy 1 drb. —04—06. Tengeri szemes 1 liter —26. Kapor 1 csomó —04. Gyenge tengeri 1 cső —12.

Védekezés a szappanuzsora ellen

A sok árdragítást mindaddig tűrnünk kell, míg a törvényhozás rá nem jön arra a módra, hogyan kell azt egyszersmindenkorra lehetetlenné tenni. Valószínű, hogy ez a Kolumbusz tojásának fog bizonyulni.

Addig úgy, ahogy védekeznünk kell ellene.

Ki hitte volna valaha, hogy a szappan is lesz valamikor eszköz a jogtalan harácsolásra?

A pipereszappant tökéletesen és ingyenesen tudjuk pótolni. A most élő vadgesztenyét ki kell hámozni barna héjából, sütőcsőben (magyarul: rerniben) megszáritani s aztán kő vagy porcellán mozsárban lehető legfinomabb porrá zúzni. Ezt a finom sárgás port betesszük egy szelencébe és odakészítjük a szappanos eszébe mellé a mosdóasztalra, hogy mindig kéznél legyen. Ebből a porból egy teáskanálnyit töltünk a tenyerünkbe s habbá dörzsöljük, mellyel arcunkat, nyakunkat, kezeinket megmossuk. Lehet egy kis üveget is félig ilyen gesztenyeporral megtölteni, arra destillált vizet s pár csepp benzatinkturát önteni s megvan a legjobb szépitőszert, mely a bőrt szép fehérré és puhává teszi. Ha még keményfa fűrészport keverünk hozzá, még a legérdesebb kezeket is simává és puhává lehet tenni. A vadgesztenyében levő saporinnal a gyapju- és selyemszöveteket és szalagokat is lehet tisztítani. Az egyre dráguló keményítőt is pótolja a gesztenyepor, ha gyakran triss vízzel leöblítjük. Kitűnő eszirt is lehet a gesztenyelisztből főzni. Minthogy 60 százalék keményítőt tartalmaz, takarmányra is nagyon alkalmas a vadgesztenye. A belőle ütött olaj nem igen avasodik; de persze az olajkészítéshez benzín is kell. Tehát a gesztenyeszűret nagyon ajánlatos.

Magyboldogasszony napja.

A magyarok nagyasszonyának, Nagyboldogasszonynak menybemeneteli ünnepe van ma, a legnagyobb Mária ünnepe. Ránk magyar katolikusokra, történelmi jelentőségű ez a nap, mert első diosf szent királyunk Szent István e napon ajánlotta fel országát a Szűz Anyának s ezzel mindörökké a Boldogasszony oltalma alá helyezte. Magyarország azóta vallja a Szűz Máriát Magyarország patronájának, akihez nemzeti hűséggel ragaszkodott azzal a kegyelettel, amelyet az örök szép, ősi ének fejez ki: Boldogasszony anyánk... Ez volt a török időkben a szorongatott magyarok fájdalmas imádsága, s mennyire tele van a szívünk ma is azzal a keserűséggel, azzal az inséggel, melyről ez ősi ének beszél! Soha bensőségesebben fel nem tört a fohász a magyar keblekből: Ne feledkezzél el szegény magyarokról!

A mai napi ünnepi nagymiséét gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök tartja s dr. Némethy Gyula tb. kanonok, theologiai tanár mondja a szentbeszédet.

A mise alatt a székesegyházi énekharosch Mihály karnagy vezetésével a következő egyházzenei műveket adja elő:

Dr. Szemethy: Ecce Sacerdos.
Gruber: Misse Solemnis in d moll. (In hon. S. Ambrosii.)

Foerster: Propter veritatem. (Graduale)
Mitterer: Assumpta est Maria. (Offertorium.)

Introitus és comménio choraliter. Szentmise végén: Boldog Asszony Anyánk és Hymnus.

A zenét a m. kir. honvédszenekar szolgáltatja.

* Fetszer Antal megyéspüspök elutazása.

Fetszer Antal győri megyéspüspök, aki hosszabb idő óta a Püspök fürdő gyógyvizét vette igénybe, tegnap délelőtt titkára kíséretében székhelyére, Győrbe visszautazott.

* A trónörökös — lovassági tábornok és tengernagy.

Bécsből jelentik: A hadsereg Rendeleti Közlönye közli, hogy a király Károly Ferenc József főherceg altábornagyot és altengernagyot lovassági tábornokká és tengernaggyá léptette elő.

* Személyi hír. Kostyál Miklós képviselő a földmívelésügyi miniszter megbízásából a Sárreuten tartózkodik, hol az aratási eredmény felől tájékozik.

* Dr. Ferdényi Kálmán hadi kitüntetése.

Dr. Ferdényi Kálmán theologiai tanár a háboru kezdete óta teljesít háborus szolgálatot Tirolban. Jelenleg a cs. és kir. kerékpárszállóaljnál működik, mint tábortábor pap. Amint értesülünk a tiroli hadsereg főparancsnoka és a német lovagrend nagymestere: Jenő főherceg ritka magas kitüntetésben részesítette dr. Ferdényi Kálmánt két évi háborus szolgálataiért a német lovagrend „Marianerkreutz“ át adományozta neki díjmentesen. Enek a magas kitüntetésnek díjmentes adományozása (a díj 4000 korona lenne) jellemzi azt a kiváló szolgálatot, melyet ez a Nagyváradon is általánosan népszerű fiatal theologiai tanár a harctéren teljesített.

* **Hilf László — hadnagy.** Lapunk kiváló munkatársát, *Hilf Lászlót*, aki jelenleg a 4 honvédegyalozozred kötelékében teljesít szolgálatot, a király hadnaggyá léptette elő. *Hilf* a katonaságnál is épp oly derekasan megállja a helyét, mint az irodalom terén. A háboru alatt kétszer lett kitüntetve, nagy és kis ezüst vitézségi érmekekkel. Pompás harctéri és más tárcáit mindig igaz örömmel látják olvasóink. — Ugyanitt közöljük, hogy a jogászfisúság egyik ismert tagja, *Karácson József* 4. honvédegyalozozredbeli zászlós szintén hadnagy lett. Ő is kis és nagy ezüst vitézségi érmekek tulajdonosa.

* **Az új asszonyvásári lelkész.** Kende Gyula János prem. kanonokrendi áldozópap, székellyhidi kir. esperes tanelügyelő a lelképásztori tevékenységéből a tanári állásba visszatért és helyére *Ráfain Bódog* prem. kanonokrendi áldozópap küldetett lelkészül az asszonyvásári plebániára.

* **Katonai kitüntetések.** A hivataloslap közli, hogy a király saándi gróf *Somssich Tihamér* 7. huszárezredbeli tart. századost a katonai érdemkereszt hadiíktimányes 3. osztályával tüntette ki. *Protmann Artur* 34. tábori tüzérezredbeli főhadnagy újólag a legfelső dicséret elismerésben részesült. *Scherer József* 37. gyalozozredbeli, *Jamnikai Jóny Gábor* 1. huszárezredbeli tart. hadnagyot, *Bonyi Bertalan* 37. gyalozozredbeli tart. főhadnagyot, *Morár Teofil* 37. gyalozozredbeli tart. hadnagyot és *Mészáros Sándor* 4. honvéd gyalozozredbeli repülő hadnagyot a legfelső dicséret elismeréssel tüntette ki az uralkodó.

* **Maximáljuk minden élelmi és ipari cikk árát.** Moson vármegye hazafias köriratban fordult Biharmegyéhez. Azt szeretné, ha a megye is felírna, hogy minden élelmiszer és ipari cikk árát maximálja a kormány e nehéz időkben. Minden megye írjon fel, mert egynek gyenge szava keveset ér, mondja Mosonmegye.

* **Lindenbaum nagytőzsdéje mennyit adott ki.** A királyi pénzügyigazgatóság, mint értesülünk, megindította a vizsgálatot a cigarettahiány ügyében. A vizsgálat tehát megindult s míg előérkezik a nagytőzsdéhez, figyelmébe ajánljuk a pénzügyigazgatóságnak a következőket: 1916. május 25. től kezdődőleg vizsgálják át a kiderült árak jegyzékét, amelyek a pénzügyigazgatóságnál vannak s amelyekből megállapítható, mennyit adott ki a nagytőzsdé a kiatózsdéseknek. Ezt a mennyiséget a pénzügyigazgatóság által kiutalt cigaretták és szivar mennyiségéből levonva kiderül, hogy *en detail* mennyit adott el a nagytőzsdés s így módon az is, hogy hol a baj s jogosultak-e a panaszok!

* **A váradszöllősi kántortanító halála.** A szomszédos Váradszöllős katolikus híveinek gyászuk van, *Csáky Mihály* váradszöllősi róm. katolikus kántortanító, életének 50. évében, rövid szenvedés után, vasárnap elhunyt. Hitvesén kívül hét gyermeke siratja halálát. Temetése ma, kedden, augusztus 15. én délután fél 4 órakor lesz Váradszöllősen. Augusztus 16. án délelőtt 9 órakor pedig gyászmissza lesz lelkiüdvéért a váradszöllősi róm. katolikus templomban.

* **Hogy örölhetnek a malmok?** A hivatalos lap közli, hogy a malomvállalatok búzát, rozst, kétszerest, árpát, kölest, zabot, tengerit ezután kizárólag csak természetben, az illető terményben, s nem pénzben, vagy lisztben szedett vámért örölhetnek, vagy dolgozhatnak fel bármely egyéb módon.

* **Batizfalvy Elza Nagyszalon-tán.** Batizfalvy Elza ad hoc összehozott kis művészgardája szombaton, 19. én Nagyszalon-tán fog vendégszerepelni, ahonnan a vármegye jelentősebb községeibe is ellátogatnak. A társulat tagjai lesznek: *Batizfalvy Elza*, a kitűnő *Batizfalvy Gizella*, *Tompa Béla*, *Bihari Ákos* és *Várady Aladár* karmester.

* **Ujabb adományok a debreczeni létesítendő róm. kath. hadiárhvaházra.** Báró Láng Lajos v. b. t. országgyűlési képviselő, *Uhlarik Béla* máv. üzletvezető 1200—1200 K, dr. *Ferenczy Tibor* kir. ügyész gyűjtése a dévai lögyűjtő parancsnokság tisztjeitől 300 K, *Gresinszky Antal* városi kanonok (folyó évre) 120 K, *Molnár János* orosházi esp. plebános, *Kovács Rezső* hosszúvályi plebános, *ujpatolai róm. kath. hívek* 30—30 K, *Krisztik János* királydaráci plebános 20 K, *Csicsay Alajos* bikácsi plebános 15 K, *Bartos Ferenc*, *Hágen Ferenc*, *Varju Lajos*, *Zahoray József*, *Derzi Mihály* lelkészek 10—10 K, dr. *Lin denberger J.* apát plebános, *Sólyomy Lipót* a békési gazdasági egyesület titkára, *Klinghammer Miklós* hittanár, dr. *Rajz Miksáné* (Orosháza) 5—5 K, *Gál István* esperes, *Szabó Sándor* szeghalmi lelkész 3—3 K, *Gáspár István* lelkész 2 K. A kegyes adományokat hálásan köszöni a hadiárhvaház vezetősége.

* **Helvey Erzsi Szabadkára szerződött.** *Helvey Erzsi* nagyváradi születésű művész, aki *B. Garzó Adél* énekiskolájában tanult énekelni, később *Rákosi Szidnié* fejlesztette képességeit, a szabadkai szintársulathoz szerződött 17.200 korona fizetéssel, mely 3 évenként emelkedik.

* **A Biharmegyei és Nagyváradi áldozatkézség szobrára** serényen folynak az adományok. A társadalom teljes mértékben érzi és vállalja a felelősségteljes nagylelkűséget, melyet az ország özvegyeinek és árváinak megmentése ró reá. A múlt hét folyamán a szoborvégrehajtó bizottság irodájában (polgármesteri hivatal 2. sz.) a következő adományok érkeztek: *Losonczy Gábor* rendező a Biharmegyei és Nagyváradi áldozatkézség szobra javára tartott színi előadás jövedelme 1856 K 58 fillér, *Grócz Béla* nagyprépost 100 K, *Bihoreana* tak. és hitelintézet 100 K, *Butyka Lajos* és neje 50 K, dr. *Ertler Mór* neje és kis leányuk *Magda* 50 K, *Poynár János* és neje 30 K, *Klein Sándor* Belgrád 27 K, *Bilkey Papp Anna* 20 K, dr. *Pap Coriolán* 20 K, *Diamandi József* 20 K, *Steinbach Mór* 20 K, *Janky Antal* utóda 20 K, dr. *Pap Coriolán* 10 K, *Olári Gyula* 10 K, dr. *Lánczi József* 10 K, *Balogh István* 10 K, *Korda Sándor* 6 K, özv. *Klein Lőrincné* 5 K, *György Imre* 2 K.

* **Rácz Károly meghalt.** Debreczennek egyik híres cigányprimása: *Rácz Károly* 57 éves korában elhunyt. Az öreg *Rácz Károly*, akinek annyi élvezetes órát köszönhetünk többé már nem veheti kezébe a vonót. A magyar nóták mélyérzésű megszólaltatója, elnémett örökös. Művészetének csodálója volt a királyól kezdve mindenki. Mert az öreg *Rácz* muzsikált a királynak is, amikor Debreczenben járt. Kedvelt cigányprimása volt *József főhercegnek* is. 1893-ban egy hortobágyi kiránduláson vett részt *József főherceggel*. Játszott Debreczenben *Mária Terézia* bajor trónörökösne előtt is. *István főherceg* Odeskai herceg, *Eszterházy Pál* és a többi magnások a *Rácz Károly* muzsikájá-

nál vigadtak a leghangosabban. Gróf *Zichy Géza* Tetétlenen egy nagy ünnepélyt rendezett, amelyen megjelent a bécsi operaház igazgatója is. Ennek a kívánságára sürgőnyileg hívták meg az öreg *Ráczot*. *Hallani* akarta mindenáron. Több körutat is tartott az országban. 1903-ban Kassán a cigányversenyen az első díjat: ezüst koszorút, aranyérmét, diszoklevelet nyerte a bandájával. *Miskolcon*, *Aradon*, *Marosvásárhelyen* is ezüst koszorúkkal tüntették ki. A debreczeni cigányprimás hódított mindenütt. Ő szerzette a dallamos *Csokonai indulót*.

* **Szent István-napi ünnepség a Félix-fürdőben.** A nagyváradi közönség régi és méltán dédelgetett kedvence, *Batizfalvy Elza* Szent István-napján nagyszabású ünnepséget rendez a Félix-fürdőben. A kiváló művész előkelő egyéniségű, kifinomult izlése és ragyogó temperamentuma már előre is garantálja az ünnepség sikerét. A nagy gondal összeállított műsorban valóban ilusztris nevekkel találkozunk. Közre fognak működni *Bihari Ákos*, akinek a jótékonyaság terén kifejtett önzetlen és buzgó tevékenysége már valósággal közhellyé vált. Továbbá az örökké vidám és mindig zseniális *Tompa Béla*, aki *Batizfalvy Elzával* ének- s táncsolókat és duetteket fog előadni. A zongorakíséretet színházunk művészelekű karnagya, *Várady Aladár* fogja szolgáltatni. Külön éredekesség gyanánt megemlítjük, hogy konferálni *Bihari Ákosné* fog. Ezenkívül lesz szépségverseny, zakkfutás, tombola, díjbirkózás, szóval minden, ami az ilyen ünnepségnek kedves és kellemes függeléke. A tiszta bevétel tíz százaléka a rokkant katonáké. Jegyek 1, 2 és 3 koronáért előre válthatók a Félix-fürdőben és a városi jegyárutató helyeken.

* **Karkusz József tanító elesett.** Frissen hantolt sirhalom jelzi egyik volhyniai faluban azt, hogy *Karkusz József* nagyváradi tanító elesett és hősi halált halt. A fiatal képzett tanító csak tavaly nyerte el a nagyváradi r. kath. tanítóképző intézetben a tanítói oklevelet s bevonult a hadsereghez. Izmos, edzett ember volt, kitűnő tornász, fejlett testi kulturával és sok sok lelki szépséggel és kedvességgel megáldott. Templomi teendőik, muzsika, ének, torna, szabad levegő, kirándulás, sport és könyv: ez volt az élete. Mérsékelt élete közismeretes, szülei iránt való szeretete határtalan volt. Épp ezért nagy bánat fekete madara szállt le tegnap a Csengeri-utóába, ahol szülei laknak. Apja ugyanis *Karkusz Sándor* szabómester, a Kath. Népszövetség buzgó tagja, aki jelenleg mint öreg népfelkelő szintén hadbavonult. Barátai, ismerősei, tanárai megilletődött szívvel olvassák majd, hogy egy tiszta szívű ember, jólelkű barát, szép jövőt ígérő katolikus lelkületű tanító veszett el vele.

* **A tanítók szervezkedése.** A tanítók és tanárok beszerzési csoportjainak vezetősége ezután is felhívja mindazokat, akik a csoport tagjai óhajtanak lenni, hogy a belépési nyilatkozatokat s a szükséges kimutatásukat *Hegedűs Árpád* főreáliskolai tanárnál (főreáliskola igazgatói irodájában, Deák Ferenc u.) d. e. 11 és 12 órák között haladéktalanul beszoalgtatni sziveskedjenek.

* **Egy molnár 50 év körüli** kerestetik azonnali belépésre, hónapos fizetéssel és kosztal az Ó-Palotai malomba. Értekezhetni *Gerlach János*nál a Palota.

Olasz katonai állásokat bomáztak repülőink.

— Események a tengeren. —

A folyó hó 13 ról 14 re virradó éjjel egy tengeri repülőrajunk a ronehi pályaudvart, a pierisi, vermeglianói, selzi és sancansinói katonai építményeket és állásokat, valamint az Isonzó területénél lévő ellenséges ütegeket nagyon eredményesen bombázta és sok teli találatot ért el. Valamennyi repülőgép igen heves lövetése ellenére sértetlenül vount be.

A tengerészeti vezérkar főnöke. (Min. eln. sajtóosztály.)

Kiujul a buvárhajóharc.

Budapest, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A „Daily Graphic” határozottan arra mutat rá, hogy a buvárhajóharc ismét a legélesebben fog kiujulni, amire nézve Németország és Wilson között megegyezés jött létre.

Fehér vagonok szállítják az orosz sebesülteket.

Budapest, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Predeárlól jelentik: Bukovinából folyton érkeznek Lipkaniba a fehér vagonok, melyek sebesülteket szállítanak a frontról. A napokban Oroszországban az összes 19—43 éves férfiakat behívták katonai szolgálatra. Besszarábiából naponta szoknek román területre oly német—osztrák—magyar katonák, akiknek sikerült az orosz fogságból elmenekülniök.

Zepelin-támadások hevesége

Budapest, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Angliából érkező utasok beszélnek, hogy New-Castel ellen intézett legutóbbi Zepelin-támadás olyan heves volt, hogy a hajók a kikötőben megrázkódtak. Több ház elpusztult.

A törökök a perzsa fővárost veszélyeztetik.

Budapest, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Pétervárról a francia lapoknak jelentik, hogy a perzsiai török operációk következtében az teheráni orosz és angol követek azt indítványozták a perzsa kormánynak, hogy a székhelyet tegyék el Teheránból, mivel a város veszélyeztetve van török részről és nem tartják tovább biztonságban.

A francia hadsereg ellenőrzése.

Budapest, aug. 14. (Saját tudósítónktól.) A francia hadügyi bizottság a hadsereg ellenőrzésére kiküldött egy 20 tagból álló delegátust, amely a hadsereg főparancsnokság tiltakozása ellenére a frontra utazott és elsőben is Verdun meglátogatására mentek.

A törökök sikeres harca Perzsiában.

Budapest, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból a főhadiszállás jelenti: Csapatunk az oroszokat elkergették Hamandemből és a hamandemi síkságról. Az ellenség északkelet felé menekül. Az oroszok egyetlen esatában 1000 halottat és sebesülteket veszítettek, valamint 2000 láda munióit hagytak hátra. Este a török csapatok bevonultak Hamandemba.

Hindenburg a Terstyánszky frontján.

Budapest, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Hindenburg vezértábornok Wladimir-Wolinszkijba, a Terstyánszky vezérezredes frontjára érkezett.

A franciák Görögországot anektálni akarnak.

Budapest, aug. 14. (Saj. tudó itónktól.) Zürichből jelentik: A francia sajtó hevesen támad Görögországot ellen. A Zaimis kormányt germanofilizmussal vádolják, majd arra szólítják fel az antantot, hogy anektálja Görögországot.

Orosz löszér Romániának.

Bécs, augusztus 14. Hosszabb szünet után a napokban érkezett meg Oroszországból Romániába az újabb munió szállítmány.

Török csapatok Galiciában.

Budapest, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Lembergbe tegnapelőtt török csapatok érkeztek. A lakosság nagy örömmel üdvözölte őket. A török csapatok esteli imádságuk elvégzése után tovább folytatták útjukat Kelet-Galiciába.

Hadihajók élénk tevékenysége az Északi-tengeren.

Budapest, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: A napokban ideérkezett hajók jelentik, hogy az Északi-tengeren a hadihajók élénk tevékenységet fejtenek ki. A hadihajókat magánosan, vagy rajokban látták egészen a norvég kikötőkig közeledni.

Számos angol gőzös a német hadihajóktól való félelmében norvég kikötőkben, főleg Stavambergen maradt vissza.

* **Len- és pamutfonalak forgalomba hozatala.** M. kir. miniszteriumnak 2489/916. számú rendelete alapján pamut, pamutfonalak és ezekből előállított áruk forgalmát a hozatalának korlátozásáról a r. kapitányi hivatal az érdekelteknek a következőkhez tudomására 1. §. A jelen rendelet életbelépésétől kezdve barki pamutot, a pamut hulladékot, pamutfonalat és szövethulladékot felülhet műpamutot nyers egyes pamut fonalat berárolag az angol 60 finomsági számig, az ilyen fonalból előállított cérnázott fonalat, nyers pamut szövetet és nyers pamut szöveteiből konfexionált cikket, továbbá egyenruha, hátizsák, kenyérzsák és sátor szövetet kizárólag csak vagy közvetlenül a katonai igazgatóságuk, vagy a m. kir. szentkorona országainak pamut központja r.-t. B. pest, V. Széchenyi u. 1 adhat el. 2. §. A fehérített, festett, mercerizált vagy egyébként nemesített pamutfonal az ilyen fonalból készült szövét és egyéb cikk, valamint az angol 60 számnál finomabb nyers pamutfonal és az ilyenből előállított szövét és egyéb cikk az egyenruha, hátizsák, és sátor szövetek kivételével eszentul korlátozás nélkül forgalomba hozható. 3. §. A kereskedelemügyi miniszter elrendelheti, hogy mindazok akik pamut, pamuthulladék, pamutszövet, vagy pamutszövet hulladék, efilche, műpamut, egészen vagy tulnyomó részben ezekből az anyagokból készült fonal vagy cérna, vagy ilyenekből előállított szövét vagy ilyen szöveteiből konfexionált cikk birtokában vannak, kötelesek a pamut-központra megvételre felajánlani. A rendelet többi részére nézve a felvilágosítások Rendőrség, I. em., 18. számú szobában adtnak meg. Nagyvárad, 1916 augusztus hó 11. Rendőrkapitányság.

* **A kamara értesítései.** Alulirott kamara az érdekelteknek tudomására hozza, hogy a cs. és kir. nagyvárad helyőrségi legénységi közétkezés kezelősége burgonyaszükségletének szállítására 1915. évi november 1 től kezdődőleg 1 évre pályázatot hirdet. A pályázat határideje 1915 augusztus hó 25. A pályázatra vonatkozó közelebbi feltételek a kezelőség irodájában (Vár, 46. sz. szoba) tudhatók meg. — Alulirott kamara az érdekelteknek tudomására hozza, hogy a m. kir. honvédközponti ruhatár 70000 drb szőrmés-mellénynek 1916 évi szeptember hó 1-től 1916. évi november hó 30 ig terjedő időben levő szállítására pályázatot hirdet. A szállítási feltételekről, valamint az ajánlattétel módjairól a kamara hivatalos órai alatt készséggel nyújt felvilágosítást. — Alulirott kamara az érdekelteknek tudomására hozza, hogy a temesvári cs. és kir. katonai élelmészeti raktárnál (K. u. k. Miltterverpflegungsmagazin in Temesvár) téztafélék szállítására vonatkozó tárgyalások lesznek f. évi augusztus hó 22 én. E szállításokra vonatkozó hirdetmény alulirott kamaránál meglátható. Nagyvárad, 1916 augusztus hó 14. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Sztarill Ferenc s. k. elnök. Dr. Sarkadi Lajos s. k. titkár.

* **Az Osztyálsorsjegyek új főelárusítója.** A m. kir. szab. Osztyálsorsjatek igazgatósága a tegnapi napon az „Ujvárosi takarékpénztár részvénytársaságot” főelárusítóknak nevezte ki és a most következő XXXVII-ik sorsjátéktól kezdve a sorsjegyek nagybani és kicsinybani elárusításával megbizta. Mivel ezen sorsjegyek után állandóan nagy érdeklődés mutatkozik az „Ujvárosi takarékpénztár” (Nagyvárad, Szent László-ter 5. Telefon: 994) ugy a város, mint a megye területéről előjegyzéseket a sorsjegyek vételére — míg készlete tart — most elfogad.

A legjobb molyirtó szerek u. m. milt Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mofl, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. márkapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **Smole Simon** rokkant katona fu-gyivásárhelyi lakos nappali munkára állást keres kapusnak, portásnak vagy más hasonlót.

* **Fajtiszta** Jorkshirei tenyészsertések eladók. Cím a kiadóban.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő leg-szább díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbeesülhe-tetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát el-tüntetési ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörös-séget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

Aszódy Mihály Kossuth-utca, Sas palota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vevőimmet, cukorral, kávéval, kondenzál tejjel (Berna védjegyű) valamint tea, rum, konyak, likőrök, szardínia hal-konzervek (huspiké) szalámi. Ementáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkaárak, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malaga-szólló és déligyümölcsök rendelkezésre ál-lanak. Az eladás nagyban és kicsinyben lesz kiszolgálva. Kitűnő zamatu kész kávé cukorral együtt kilója 5-40 korona.

* **Polenka-irtó MOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Templomi** és mise ruhák tisztítása, reverendák átfestése, tisztítása. Haltenberger Vilmos, kelmefestő és vegytisztító gyárában, Nagyvárad.

Figyelem!

Nagyváradon Beöthy Ödön-u. 1. görög kath. templom mellett (bejárat a kapu alatt) kaphatók:

Szepességi lenvásznak

Finom cérna vásznak, Lepedő vásznak, Vászón és damast asztalnézők, Ágy-neműk beosztott és méteres lendamast-ból. Takács vászon és damast törülközők.

Török, szakajtók, himző vásznak, Blous vásznak, Tarka lenvásznak, Nyers vásznak, Házi vásznak, Sajt vászon.

Asztal és ágyneműkben a legújabb minták. Jutányos, szabott árak.

Helyi és megyei telefon 1163.

VIGADÓ
mozgó-
színház

Ma kedden
brillians műsor

Szombaton és vasárnap négy előadás
és pedig: délután 3, 5, 7 és este
9 órakor.

NYILTTÉR.

Ravaszdyne Dr. Braun Erzsébet

ideg-, bel- és nőgyógyász

e hó 15-én megkezdí rendelését
Rákóczi-út 12. (Apolló épület)

I—9. szám

Rendel d. u. 3—5.

Kátránypapír

olcsó árban beszerezhető azon-
nali szállításra **Weisz József**
Kolozsvári-u. 1. Telefon 723.

IRODALOM

Gyóni Géza szibériai könyve.

Még ma sem ült el a meglepetés izgalma, amely Gyóni Gézának új kötetét a titokzatos körülmények között Szibériából haza-csempészett verseket fogadta. A fantázia is alig képes megrajzolni a misztikus utat, amelyen a Szibériában szenvedő magyar költő versei, ezer és ezer mértföldön át haza földre eljutottak. De a rendkívüliség varázsa nemcsak a verskötet rejtelmes haza-jutásának már-már legendás érdekességét lebegi körül. A versek zengő orgonahangje, bínatos szomorúsága és elkeseredett szilaj-sága még jobban megmarkolják, elszorítják a szívet annak, aki a sok viszontagságot átélő költő legújabb költeményeit elolvassa. Az egyenesen felejthetetlen hatású „Rab magyar imájától” kezdve mind az 54 vers Szibériát s az ott élő százezer magyar bánatos életét, panaszát, oltáratlan hazavágyó-dását tükrözi. A szibériai versek mellett, melyek „Levelek a Kálváriáról” címmel je-lentek meg, az Atheneum kiadta az ország-gos hírvéleményi verskötetek, a „Langyel mezőkön, táborház mellett” új kiadását is. Mindegyik kötet ára izléeses kiállításban 1 korona 60 fillér. A legújabb kötetből mai számunk tárcsarovatában mutatványt köz-lünk.

Színházi élet. Rövid nyári szünet után most augusztus 12 én jelent meg a szin-házbaíró közönség kedvence lapja a „Szin-házi Élet.” Míg az elmúlt szezonban, most is témérdek ötletes színházi intimitás, mu-lattató apróság, sok érdekes kép tarkítják e népszerű lapot. Egyes száma ára 30 fillér. Kapható minden dohánytözsédben. Előfize-tési ára: negyedévre 3 korona, félévre 5 ko-rona 50 fillér, egész évre 10 korona. Szer-kesztőség és kiadóhivatal Budapest VII., Erzsébet körút 22.

A „Vasárnapi Ujság” augusztus 16 iki száma megmutatja harotéri képeival, hogy még ma, a háboru harmadik évében is lehet új és egyre érdekesebb dolgokat kiemelni a háboru roppant anyagából; az összes haroterekről közölt képek mindegyike ritka érdekesség. Szépirodalmi olvasmányok: Havas Alisz és Walter Bloem regénye, Szöllösi Zsigmond tárcája. Egyéb közlemé-

nyek: cikk a háboruk veszteségeiről s a rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, Meg-rendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhiva-talában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5—39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Nevelő-, társal-kodó-, ápoló- és házvezetőnő-nek; főzőnőnek kórház-, ven-déglő-, intézet vagy papi házhoz; felsőruha varrásra műhely vagy magánház-hoz; fehérnemű himzés és javításra; leányok üzleti kiszolgálásra; házmesternő-nek; házhoz járók, mosás-, vasalás-, takarítás- és egyéb napszámra; gyermek mellé, szobalány, mindenés és inasnak.

Egy urileány, ki beszél németül és franciául elvállal nőket és gyermekeket ta-nításra.

KERESNEK: Főzőnőt, takarítónőt és házmesternőt.

Bármilyen csekély adományt is köszönettel elfogad s mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák:

kedd, csütörtök, szombat d. u. 4—6-ig.

Jótállás

a biztos
eredményért
Törvényesen
védve.

Reitter Oszkár
nagybecskereki ny. főka-pitány és fajbaromfi-tenyész-tőnek nagyszerű találmánya a

„Patkánin”

patkányirtó szer, (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártal-mas és fölülmul minden más irtószert.
1 doboz ára 2 korona,
mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve. A biz-tos eredményért jótállás. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésére ingyen küld a Patkánin gyár vezetősége Nagybecskereken.

6. szám.

Valódi

aszfalt fedéllemez

és jó minőségű

kátránypapír

kapható

Andrényi Károly és Fiaival.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Kedden
Játék a halállal
dráma 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, va-sárnap és ünneppon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

URÁNIA
mozgó-
színház

Ma kedden
ünnepi előadás

Előadások kezdete: Szombaton, va-sárnap és ünneppon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

EMIR

arcmosó

legtökéletesebb készítmény bőrhámlás és sörny; továbbá izzadó-, fényes, zsiros-, atkás (mitesseres) arca. Ha naponta többször az arcunkat EMIR-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelletfinomságu harmattal lenne bevonva. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól, mert csak az EMIR névvel ellátott eredeti üvegekért vállal felelősséget a készítő.

Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Alabástrom szappan

legfinomabb illatu és legjobb minőségű pipere szappan, mert teljesen tiszta növényi zsirokból van összeállítva, kitűnően habzik és teljesen lugmentes. Pompás illatánál fogva a legelőkelőbb körökben is általánosan el van terjedve.

Egy darab ára 1 kor. 60 fillér.

Ha szeplőjétől meg akar szabadulni, ha tiszta fehér arcot óhajt, úgy használjon

Alabástrom- arckenőcsöt

Egy tégely ára 1 kor. 20 fillér.

vidéki megrendeléseket azonnal szállítok és 6 korona értékűek költségmentesen lesznek szállítva. ::

Fenti szerek kaphatók: a készítő

NÉMETH PÁL

gyógyszerész

Arany Kereszt gyógytára, kémiai és kosmetikai laboratóriumában Szent László-tér, a Városháza mellett.

Fenti szerek valódi minőségben beszerezhetők még Csanda Endre Rákóczi gyógyszerésztárjában Szaesvay-utca, a Vadász drogériában, és Farkas István Apolló drogériájában.

Helfy József

utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA (Gyár-épület)
Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsonzó üzlet.

Uj gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkenőcsben a legkitűnőbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötélneműek, gépszijak, dohány, zsákszínek és kévekötelekben. Nagy választék fiakker takarókban és lópokrócokban.

Kátrány és aszfalt lemez kapható!

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csátary József.)

A legrégebbi fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közti való nehéz beszerzési viszonyok dacára mindenből teljes raktárkészletet tart

5.

Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiainál
Nagyvárad.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda

üvegben.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és haskötékekben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon : 11-53. ::

Az Erzsébetligeten lévő

4 új földszintes

házban két és három szobás lakások kiadóak.

(Püspöki residenciával mellettt.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

Ablak üvegezés

Tábla üveg

Kép keretezés

előnyös árakban beszerezhetők

Komlós Testvérek

azelőtt HELLER TESTVÉREK Rt. nagykereskedésében Zöldfa u 13

Helyi és vidéki telefon 372. szám.

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladéküzletem,

katonaszkodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim továbbiszives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)